Péter apostol bizonyságtétele a szentlélekről.

Péter pedig előállván a tizenegy apostolokkal, fölemelé az ő szavát és szóla nekik mondván: zsidó férfiak és ti mindnyájan, kik lakoztok Jeruzsálemben! stb. Csel. 2, 14—18.

Kedvencz s csaknem minden alkalomnál nagy előszeretettel emlegetett szállóigéje a mai kor gyermekeinek, melyet egyik úgy, mint a másik mindenhol jelige gyanánt tüz ki, hogy korunk a haladás kora. Hogy az egész mivelt és haladó világnak hadat ne izenjek, magam is hajlandó vagyok amaz állitásnak hitelt adni. Legyen nekik hitük szerint. De mert az ellenkező véleményt eltürni s az ellenkező véleményeket meg nem kövezni szintén haladásra mutat, legyen szabad kimondanom, hogy minden miveltségünk, felvilágosodottságunk mellett is, korunkban végtelen sok az előitélet, balvélemény, melyeket megtámadni s velök szembeszállni vajmi kevéssé s kevesen merészkedünk.

Örömest beszélünk pl. a demokrataságról, hirdetjük a szabadelvüséget s fennen lobogtatjuk az egyenlőség, szólásszabadság zászlóit mindenfelé; de a születési, rangbeli különbséget feledni nem tartozik erényeink közé; s ha nálunknál kisebb társadalmi állásuakat magunkkal egy sorban, de ellenkező meggyőződéssel szólni hallunk, készen állunk a „*tagadhatlanul*“ nagy érvvel biró kérdéssel: *avagy származhatik-e Názáretből valami jó?!* sőt tovább megyünk s ellenfeleinket csekély születésükkel végkép elnémitni akarva, fontos arczczal kérdezzük: *nemde nem galileusok-e ime mindnyájan ezek, a kik szólnak?*

Örömest beszélünk arról, hogy mi a teremtés koronái, szellemi lények vagyunk, kik a szellem hatalma, végtelen ereje által nagyszerü csodákat mivelünk; de a míg testünkért s annak kényelmeiért bármily áldozatra készeknek mutatkozunk, nem elfeledkezünk-e a legtöbben a szellemért is tenni valamit.

Sokan és sokat beszélnek Istennek hatalmáról, bölcseségéről és nagyságáról s jóságának érzetével eltelten imára borulnak nagy neve előtt. Bámulattal emlegetik Jézusnak példátlan erkölcsi erejét, nemes buzgalmát és önfeláldozó szeretetét: s mégis mi sokan vannak, kik az ezekből eredő nemes, szent lelkesedésről bátor szivvel, valódi meggyőződéssel bizonyságot tenni nem merészelnek!

Mondjátok meg afiai nem előitélet, balvélekedés, fonákság szülöttei-e mindezek s még annyi sok egyéb, a miket egyenként előszámlálni a mennyire lehetetlen, annyira fárasztó is volna. És mi, a kik látjuk ezeket s megvagyunk győződve azoknak helytelenségéről, bár kezünkben a szigoru igazság megdönthetlen érve, még sem birunk elég lelki erővel, erkölcsi bátorsággal azok ellen felszólalni, talán mert valamely nagy hatalommal biró ember, vagy a közvélemény ellen kellene harczolnunk. Hallgatunk tehát gyáván s az igazság elleneit hagyjuk olcsó diadalnak örvendeni.

Mennyire megszégyenithet s bizonyára meg is szégyenit mindnyájunkat Péter apostol, a ki amaz első pünkösti napján az apostolok nemes lelkesedését részegségnek gunyoló jéruzsálemiek ellen bátran felszólal; s ott, a hol kevéssel azelőtt dicső mesterök elvérzett s ők, mint pásztor nélküli nyáj, megijedve szétfutottak; ott, a hol a véres kereszt tán most is ijesztőleg állott: nemes hévvel, férfias elszántsággal tört ki a hallott balvélekedések ellen, midőn igy szól: *zsidó férfiak és ti mindnyájan, kik lakoztok Jeruzsálemben, ez legyen nektek tudtotokra és vegyétek füleitekbe az én beszédimet, mert nem részegek ezek, a mint ti állitjátok, hanem a szentlélek, melyet Isten a ti prófétáitok által igért, szállott ezekre!*

Kedves afiai ez örvendetes pünkösti ünnepen aligha foglalkozhatnánk érdekesebb tárgygyal, mintha alapigénk nyomán megvizsgáljuk: *miként tett Péter apostol bizonyságot a szent lélekről?* Jertek azért s mig én ezt megmutatom, kisérjetek szives figyelmetekkel.

Bizonyságot tett Péter ap. a szent lélekről először az által, hogy *az annak kitöltéséről való téves nézetet helyreigazitotta. Nem részegek* — ugymond ő — *a mint ti állitjátok;* roszakaratu gyanusitás, nemtelen rágalom, a mit ti beszéltek ezekről. De miként is lehetnének részegek ők, holott a napnak még csak harmadik, illetve a mi számlálásunk szerint, kilenczedik órája van? Hát annyira mentetek elfogultságtokban, hogy már azt se tudjátok, hogy ez az óra az imádkozás, áldozás órája levén, ezt megelőzőleg nem-

hogy részegitő italt inni, de még enni sem szokás? hát annyira elragadott a vakbuzgóság, irigy féltékenység, hogy elfeledkezve mindenről, még a magatok méltóságáról is, hibás itéletet hoztok az isteni jótéteményről, mely e kicsinyek munkája által létrejövendő, sőt arról megvetőleg nyilatkoztok?! De ilyen az emberi természet afiai saját maga kissebbitésére is kész, csakhogy azt, a kit becsülni nem akar, a kinek érdemeit elismerni nem hajlandó, megszégyenitve, lealázva láthassa.

És látjátok afiai bár rút volt az apostolokra szórt rágalom, egyike a legszégyenitőbbnek, bár nemes lelkesedésök részegségnek volt bélyegezve, a mi kétségtelenül fájólag hatott reájok, kik istenországa érdekében oly önzetlenül, odaadó szeretettel működtek: mégis, a különben heves természetü Péter, a ki mestere elfogatáskor felindulásában egy szolgának fülét levágta vala, minő mérséklettel, de a mellett minő nyiltsággal, őszinteséggel védelmezi ügyöket! Nem felel hasonló rágalommal, mint az emberek általában ily esetekben tenni szokták, hanem azzal a határozott meggyőződéssel, melyet csupán az igazság érzete tud nyujtani, igy szól: *nem részegek ezek,* a mint állitjátok; s hogy is lehetnének részegek ők, hiszen a napnak még csak kilenczedik, illetve harmadik órája, az imádkozás ideje van?

E mérsékletre vajmi nagy szükségünk van afiai nekünk is gyakran! Mert megtörténik velünk is akárhányszor, hogy a jó és igaz ügy mellett, vagy a vallási közönyösség ellen lelkesedéssel küzdve, s az erkölcsök romlottsága miatt nemes haraggal kikelve, buzgó törekvésünk kigunyoltatik s önzetlen fáradozásunk hamis módon, kajánul megbélyegeztetik éppen azok által, kiknek érdekéért nyugalmat, jóllétet feláldoztunk. Megtörténik, hogy a kiknek fölemelésére kinyujtottuk kezünket s a kiket megmentettünk a végképpi elsülyedéstől: támadnak ellenünk s becsületességünket együgyüségnek, az erkölcsiség melletti buzgalmunkat rajongásnak s lelkesültségünket részegségnek bélyegezve, hálátlanul kigunyolnak! Ámde ha mi ilyenkor szenvedélyességre engedjük magunkat ragadtatni velök szemben, ha a meggyőző érvek helyett az övékhez hasonló durvasággal felelünk, többet ártunk, mint használunk az ügynek.

Legyünk hát mérsékeltek, mint Péter apostol s személyeskedés helyett okadatoljunk; mert az igazság, habár észrevétlenül is megtalálja az útat a szivekhez s ellenségeinknek legnagyobb kese-

rüségök az leszen, ha rosszat bármiként akarjanak is, nem mondhatnak felőlünk.

Bizonyságot tett Péter ap. a szentlélekről másodszor az által, hogy miután kimutatta az arról való hibás vélekedést, *rámutat a valódi okra, melyből származott az apostolokra a szent tüz.* Ne csodálkozzatok, hanem emlékezzetek meg inkább az igéretre, a melyet Isten a ti prófétátok Joél által tett — mondja az apostol — emlékezzetek csak meg, hogy az ur igy szólott: *és lészen az utolsó időben, kitöltök az én lelkemből minden testre; és prófétálnak a ti fiaitok és leányaitok és a ti ifjaitok látásokat látnak és a ti véneitek álmokat álmadoznak.* Ime ti elfeledkeztek arról, hogy az úr, a mit igér, bé is teljesiti; ti elfeledkeztek arról, hogy az ég és a föld elmulnak, de az urnak beszéde mindörökké megmarad. Mostan azért látva e kis serget, ennek lelkesült buzgóságát: ne keményitsétek meg sziveiteket, értelmetekről dobjátok le a vakság fátyolát s ismerjétek meg a szentlélek elküldésének teljesülésében az isteni igazságosságnak egyik hathatós bizonyságát. Hagyjatok fel a gunyolódás különben is nemtelen fegyverével, mert támadásotok czéltalan küzdés. E férfiak isteni küldetésben munkálnak, elszántságuk nem pillanatnyi hevület szüleménye, mely szalmatüzként ellobbanjon; őket a határozott meggyőződés vezérli, mely félelmet nem ismer, melyet az akadályok nem gyengitnek, hanem fokoznak, többről-többre inditnak. És tudjátok meg, hogy mindazok, a kik az igazság, jóság, becsületesség szent ügye mellett valódi benső eltökéléssel s nem világi szennyes érdek inditásából küzdenek; kiket az a tiszta tudat vezérel, hogy a lélek elidegenithetlen kineseiért isteni küldetésből munkálnak: azokat életükből megfosztani igen, de az ügy mellől eltéritni akár erőszak, akár kisebbités által próbálja valaki, soha, de soha sem lehet!

És a mint a következés csakugyan megmutatta, az apostolok az elkezdett munka mellett mindvégig megmaradtak s bár éltök árán, az eszmének, mesterök dicső elveinek győzelmet szereztek!

Vajha afiai bennünk is e szent, e tiszta láng égne munkálkodásaink közepette! vajha a jó ügy érdekében meginditott vállalatainknál az a meggyőződés kisérne, mely az apostolokat soha el nem hagyja! mert így a jók győzelmének szent öröme megszégyenitné a sötétség és vakság terjesztőit, kik pedig számosan vannak még napjainkban is mindenfelé.

De mi afiai ne legyünk kicsinyhitűek; ne keressünk azonnal menedéket a kétség karjaiban s ne veszeszszük el oly hirtelen Isten-

ben való bizalmunkat, ha a sötétség e vészmadarai halált is jósolnak felettünk. Ki-ki a kört, melyben mozog, tekintse úgy, mint az Istentől reá bizott tért, a hol erőit teljesen érvényesitve, épp annyi szolgálatot teszen a közerkölcsiségnek, mint az apostolok az első pünkösti lelkesültség szülte önfeláldozásukkal. A hivatalnok hivatalos működése, a kézműves fárasztó munkája, a pap igehirdetése, a kormányférfi bölcs intézkedése, a szülőknek gyermekeik gondos nevelése higyjétek el, egyaránt befolyással vannak a társadalmi élet előhaladására, csakhogy mindenki, a mely szolgálatot az úrtól vett, azt betöltse. És ekkor mondja bár az értetlen tömeg lelkesült buzgalmunkat dőreségnek s gunyoljon előretörni szerető igyekezetünkért, a mint neki öröme telik benne: legyen nekünk elég az a meggyődés, hogy mi érezzük keblünkben a nemes küldetés hathatós erejét, érezzük, hogy ránk a szentlélek, amaz ügyünk s az emberiség ügyéért lelkesülni tudó hév áradott, melyet az prófétája által igért s a melynek hatása a kicsinyeket erőssé, a kétkedőket elszánttá, a csüggedezőket pedig kitartóvá teszi. Legyen csak feleletünk minden ilynemü gyanusitásra ez: *nem tudjátok-e, hogy az úrnak szent lelke miveli ezeket?!*

Bizonyságot tett Péter apostol a szentlélekről az által is harmadszor, mert *bizonyossá tett, hogy az mindenkire száll, valakik Istentől kérik.* Tehát nincs személyválogatás, nincs arra való tekintet: ékszerekkel ékeskedőé, vagy a szegénység elpalástolhatlan bizonyságával jelenik meg, a ki kéri; az emberek között csaknem a kiállhatatlanságig üzött megkülönböztetés, rang- és czimbeli elkülönités, születési vagy hivatali elsőbbség teljesen ki vannak zárva, midőn a szentlélek adományának közléséről van szó. *Az én szolgáimra pedig és az én szolgálóleányaimra töltök ki azokban a napokban az én lelkemből és prófétálnak,* így szól az úr. Oh legyetek hát nyugodtak afiai, a kik az emberek között annyiszor vagytok kénytelenek mellőztetést érezni; kik csak azért, mert nem születtetek előkelő sorsban vagy valamely hivatal örökösének, bár szerzett érdemeitek sokkal többre jogositnának, mégis sok gyönyörből ki vagytok zárva. Legyetek örömmel eltelve, az úr nem személyválogató, ő szent lelkének áldását mindazokra kiárasztja, a kik azt igazán, szivvel ohajtják, keresik. Eláraszt annak örömével bőségesen s a szenvedett hiányokat kipótolja.

Pedig én ugy hiszem afiai, hogy a lelki örömek felségesebbek, drágábbak, mint a testiek. Példát emlitek igazolásul. Nemde mind-

annyian vágyunk alkalomszerüleg egy-egy mulatságban, időtöltésben, vagy baráti összejövetelben résztvenni?

Alig várjuk hogy az ohajtott pillanat elérkezzék. Végre, midőn már csaknem kimerültünk a kinos várakozásban: eljön a nagyszerü pillanat! Egész mohósággal üritjük az élvezetek poharát, feledve mindent, a mi annak körén túlesik. Azonban az idő gyorsan halad, sietnek a perczek, órák s egyszer csak azon vesszük észre magunkat, hogy a mit ugy vártunk, már eltelt, oda van! Mi fáradtan, kimerülve a bágyadtságtól térünk haza s napokig hordozzuk a lankadtságot tagjainkban; az öröm és gyönyör, mint tünő álom elröpültek, csak keserü utóizt hagyván emlékeztetőül.

Nem igy a lelki örömek afiai; ha pl. valamely jótékony, emberbaráti intézmény létesitésén fáradozunk, mily gyönyört szerez lelkünknek csak a gondolata is, hogy majd hány szerencsétlen, nyomorult fog abban enyhet, vigaszt találni! minő édes érzés, ha letörülhetjük a bánkodónak, méltatlanul szenvedőnek könnyeit, ki mindent vesztett, mi az életben drága volt neki! Mily magasztos gyönyöre az a pünkösti nemes lelkesedésnek, mikor buzgalmunk folytán az elvesztett békét visszaállithatjuk ama szerencsétlen felebarátunk szivébe, ki azt hivé, hogy számára e földön többé az öröm napja felragyogni nem fog! Oh bizony higyjétek meg afiai. a kik a szentlélek ajándékát Istentől kérik, hogy őket ilyenekre vezérelje, azok bármennyit fáradjanak, el sohasem fáradnak s bármennyit örüljenek munkájok szerencsés sikerültén, örömük soha el nem fogy.

Ismétlem afiai. a mit fennebb mondék, hogy Isten előtt nincs személyválogatás. Ti azért mindnyájan szegények és szükölködők, szolgák és szabadosok, gazdagok és hatalmasok forduljatok egyiránt Istenhez s kérjétek tőle a szentlélek adományát; mert a ki igaz hittel, bizalommal kéri, biztos lehet, hogy megnyeri s leszen benne a szentlélek minden nemes és szent törekvésében irányadója és vezére s szerez oly örömeket, oly buzgalmat, melyet semmiben és semmi által fel nem találhat. Leszen bátoritója, paizsa a kicsiny hitüek támadásai ellenében s védelme mindenekben. Kérjétek azért, oh kérjétek e nemes lelkesedést afiai., hogy ettől áthatottan minden előitélet, balvélemény ellen bátran harczolva, lehessetek egytől egyig buzgó apostolai az emberiség, hazátok és az anyaszentegyház ügyének, lehessetek hasznos tagjai családotoknak, körötöknek. Amen.

Ürmösi Kálmán.

A párisi valláskongressus tárgyalásainak kivonata.*

A valláskongressus nagyobb közleményei késnek, azt sem tudom, hogy a meg nem jelent tagok, a milyen én is voltam, azokat megkapják-é? Én a programmon kivül csakis a tárgyalások rövid kivonatát kaptam, melyből a tisztelt olvasó megtudja, hogy kik értekeztek és miről. Utóbbi közleményemben arról volt szó, hogy előzetesen kik jelentették be értekezéseiket, ez az újabb közlemény tehát kiegészíti az előbbit.

A füzet elején a kongressus tisztviselői neveztetnek meg, aztán a francia tagok nevei következnek, végül a külföldi hivatalos delegatusoké, ilyen hazánkból csak egy volt, u. m.: a budapesti nemzeti múzeum delegatusa, dr. Sebestyén Gyula.

Az első ülést megnyitotta Réville Albert, a szervező-bizottság elnöke, kit az elnöki asztalhoz ugyanezen bizottság két titkára és két alelnöke követett. Oppert inditványára az elnök s a két titkár véglegesen megválasztattak. Ezután még a többi alelnök is megválasztatott, u. m.: gróf A. de Gubernatis, római egyetemi tanár, gróf Goblet d'Alviella, belga senator és a bruxellesi „szabad egyetem" *(Université libre)* tanára, Goldzieher Ignácz budapesti egyetemi tanár, E. Carpenter Oxfordban a „Manchester College" tanára, Naville Genfből az „Institut de France" levelező tagja.

Felolvasásra jönnek Müller Miksa és leydeni tanár Tiele levelei, melyekben távolmaradásukat kimentik, elnök inditványára mind a ketten a kongressus tiszteletbeli elnökeivé választatnak meg.

Most kellett volna Tiele érkezésének következni a vallások történetének a XIX. évszázban tett haladásáról, de a nagy tudós betegsége miatt nem jelenhetvén meg, helyette Réville Albert tartott egy tapsokkal fogadott szabad előadást, melyben a vallások

* Procès-Verbaux Sommaires par M. Jean Réville (Paris). (Szerkesztette *Réville* János a valláskongressus titkára).